

Skúsenosti s implementáciou environmentálneho manažérskeho systému

V našej firme na výrobu odrušovacích prvkov sme začali budovať environmentálny manažérsky systém (*Environmental Management System – EMS*) začiatkom r. 2007, avšak už rok predtým sme sa na to pripravili vyškolením interného audítora EMS/OHSAS.

Ako spoločnosť, ktorá patrí do elektrotechnického priemyslu, sme si vedomí vplyvov na životné prostredie. Kým zavedenie Systému manažérstva kvality (*Quality Management System – QMS*) podľa normy ISO 9 001 z r. 2000 bolo explicitnou požiadavkou vlastníka, rozhodnutie vybudovať EMS bolo naše vlastné, pretože vedenie spoločnosti chápe uvedomelú ochranu životného prostredia ako súčasť každodenného života. Budovanie EMS sme zavřili 20. decembra 2007 získaním certifikátu podľa normy ISO 14 001 z r. 2004.

Napriek tomu, že SMK sme vybudovali sami, už v prvých mesiacoch r. 2007 bolo zrejmé, že na zavedenie EMS potrebujeme pomoc skúsenej konzultačnej spoločnosti, ktorá nás úspešne doviedla k certifikácii.

Až po zostavení registra environmentálnych aspektov pre všetky oblasti činnosti sa nám otvorili oči a uvedomili sme si, čím všetkým naša firma ovplyvňuje životné prostredie. Teraz sú s tým oboznámení aj naši pracovníci, ale dosiahnuť zmeny v správaní ľudí je najťažšie. Je to dlhodobý proces. Najzreteľnejšie sa zmeny v správaní ľudí prejavujú pri triedení odpadov a zbere nebezpečných odpadov. Bez sústavnej pozornosti by to však rýchlo prestalo fungovať.

Zavedenie EMS malo pozitívny vplyv aj na hospodárenie spoločnosti, pretože sa začala sledovať a vyhodnocovať nielen spotreba materiálov a vznik odpadov, ale aj spotreba energií. Toto bolo treba robiť aspoň počas dvoch rokov pred plánovanou certifikáciou.

Vo vzťahu k dodávateľom sa zmenil prístup v tom, že od každej chemickej látky alebo prípravku požadujeme *Kartu bezpečnostných údajov* a nové chemické látky musíme pred schválením posúdiť z hľadiska ich vplyvu na životné prostredie.

Presvedčili sme sa, že najviac času vyžadujú schvaľovacie procesy vyplývajúce z požiadaviek stanovených zákonom pre minimalizáciu vplyvov na znečistenie pôdy, vody a ovzdušia. Merania emisií v pracovnom prostredí a vo výduchoch sú nevyhnutnou podmienkou. Meranie hluku na exponovaných pracoviskách vyplýva aj z predpisov na ochranu zdravia pracovníkov. Zatiaľ čo náš plán havarijných opatrení na ochranu vôd je v procese schvaľovania, plán odpadového hospodárstva neexistuje ešte ani pre okres.

Vo vzťahu k verejnosti prezentujeme environmentálnu politiku firmy najmä v obci.

Na okresný odbor životného prostredia posielame raz ročne hlásenie o odpadoch a každý štvrtrok hlásenie do Recyklačného fondu. Rozhodli sme sa externe nekomunikovať o environmentálnych aspektoch.

Medzi dlhodobé ciele našej spoločnosti patrí znižovanie spotreby nebezpečných chemických látok a prípravkov a ich nahrádzanie ekologickými prostriedkami alebo znou technologického postupu. Prítom je nevyhnutná úzka spolupráca s materskou spoločnosťou, ktorá dodáva všetky materiály. Tieto ciele sme stanovili tak, aby sa mohla zmeniť klasifikácia spoločnosti zo stredného zdroja znečisťovania na malý.

K základným cieľom politiky spoločnosti patrí spokojnosť zákazníka a dlhodobá stabilita, od ktorej závisí aj spokojnosť zamestnancov.

Vybudovaním EMS sme sa zaradili k najlepším spoločnostiam materskej firmy, ktoré majú zavedené všetky tri systémy – systém manažérstva kvality podľa ISO 9 001, environmentálny manažérsky systém podľa ISO 14 001 a systém bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa BSI OHSAS 18 001. Rovnako sme sa stali priekopníkom v rámci firiem Topoľčianskeho okresu.

Ing. Lubomír Ďuríček, CSc., Schurter (SK), spol. s r. o., Piešťanská 404, 956 05 Radošina
lubomir.duricek@shurter.sk

Program Environmentálny manažment na Baltskej univerzite

Program Baltskej univerzity (the *Baltic University Programme*) je sieť viac ako 180 univerzít a iných inštitúcií vyššieho vzdelávania zo 14 kra-

jín v oblasti Baltského mora, ktorý koordinuje sekretariát sídlaci na Uppsalskej univerzite vo Švédsku. Program je zameraný na problemati-

ku ochrany životného prostredia, udržateľného rozvoja a rozvoja demokracie v regióne. Cieľom je podporiť kľúčovú úlohu univerzít v tomto procese zavádzaním kurzov pre študentov a účasťou na projektoch v spolupráci so zástupcami rôznych úradov na rôznych úrovniach riadenia.

Kurzy sú multidisciplinárne, medzinárodné, problémovo orientované, založené na prebiehajúcom výskume na participujúcich univerzitách a všetky majú prvok regionálnych štúdií. Sú podporené rozsiahlym moderným vzdelávacím materiálom a prostriedkami, ako sú knihy, príručky, videoprogramy, CD, webové stránky a pod.

Na bakalárskej úrovni prebiehajú kurzy Životné prostredie (*Environmental Science*), Ľudia Pobaltia (*Peoples of the Baltic*), resp. Pobaltský región – kultúra, politika, spoločnosť (*Baltic Sea Region – Culture, Policy, Society*) a Udržateľný Baltický región (*Sustainable Baltic Sea Region*).

Na magisterskej úrovni sú to kurzy Udržateľné vodné hospodárstvo (*Sustainable Water Management*), Rozvoj udržateľnej spoločnosti (*Sustainable Community Development*) a program Manažment životného prostredia (*Environmental Management*).

Program *Environmental Management* pozostáva zo štyroch kurzov, ktoré sa zaoberajú problematikou environmentálneho manažmentu vo všetkých druhoch organizácií, osobitne v priemyselnom sektore. Poskytuje platformu na vzdelávanie vo všetkých spoločenských oblastiach. Je to veľmi široko koncipovaný program, venuje sa legislatívnym i ekonomickým nástrojom v oblasti environmentálneho manažmentu, vrátane smerníc Európskej únie, postupu zavádzania formálnych systémov podľa normy ISO 14 001, ako je EMS a EMAS.

Každý z týchto štyroch kurzov má učebnicu doplnenú CD s filmami, databázami, materiálom

na cvičenie a učebnicou v pdf formáte. Ďalší študijný materiál možno nájsť na webových stránkach. Je tu príručka pre pedagógov a doplnujúce materiály pre študentov, napr. úlohy pre prácu v skupinách.

Prvý kurz je zameraný na environmentálnu politiku (*Policy Instruments for Environmental Management*): legislatívno-právne a ekonomické nástroje. Druhý má názov Čistejšia produkcia a technológie (*Cleaner Production and Technologies*) a venuje sa technológiám a nástrojom efektívnej výroby. Tretí kurz je orientovaný na dizajn a posudzovanie životného cyklu výrobkov (*Product Design and Life Cycle Assessment*). Zaoberá sa implementáciou environmentálneho manažmentu, aplikáciou ekodizajnu a technikami posudzovania životného cyklu výrobkov. Zahŕňa aj sériu ukazovateľov dôsledkov, resp. vplyvov na životné prostredie. Štvrtý kurz je zameraný na environmentálne manažérske systémy a certifikáciu (*Environmental Management Systems and Certification*). Základom environmentálneho manažmentu je audit, ktorým sa zmapujú environmentálne dôsledky všetkých aktivít organizácie, resp. firmy a využitie zdrojov. V tomto kurze sa poslucháči dozvedia nielen ako to

treba urobiť, ale majú k dispozícii aj sériu prostriedkov na redukovanie týchto vplyvov. Ďalšie informácie možno získať na <http://www.balticuniv.uu.se/Courses/Environmental Management>.

Kurzy programu Baltskej univerzity (BUP) sú prístupné aj poslucháčom našich univerzít, ktoré sú súčasťou siete. Centrum programu pracuje od r. 1998 na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre, pôvodne s pôsobnosťou pre Slovenskú i Českú republiku. O kurze *Environmental Science* a jeho medzinárodnej učebnici vydannej r. 2003 sme písali v časopise Životné prostredie roč. 37, 2003, č. 6, s. 333.

Materiály a skúsenosti kurzov BUP využívame v študijnom programe *Environmentálne manažérstvo* (študijný odbor *Environmentálny manažment*), ktorý zabezpečujeme na Fakulte európskych štúdií a regionálneho rozvoja SPU v Nitre v bakalárskom i magisterskom stupni, v dennej i externej forme štúdia.

Prof. RNDr. Pavol Eliáš, CSc., Katedra ekológie Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja SPU, Mariánska 10, 949 76 Nitra, pavol.elias@savba.sk

---

Konferencia o ochrane a manažmente poľnohospodárskej krajiny

Ochrana a manažment poľnohospodárskej krajiny boli hlavnou témou vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, ktorá sa konala v dňoch 30. 6. – 2. 7. 2008 v Stredisku environmentálnej výchovy SAŽP v Modre-Harmónii. Usporiadateľom bol Ústav krajinnej ekológie SAV a na

podujatí sa zúčastnilo takmer 70 odborníkov z vedecko-výskumných pracovísk, vysokých škôl, štátnej ochrany prírody a ďalších organizácií. Výrazné zastúpenie mali mladí vedeckí pracovníci.

Cieľom konferencie bola výmena skúseností a prezentácia no-